

Buitengronden Westplaat

In 2007 is de Westplaat ingericht voor kustbroedvogels en de noordse woelmuis. Het gebied is sindsdien ongemoeid gelaten. Staatsbosbeheer gaat hier binnenkort de spontaan opgekomen houtachtige beplanting verwijderen. Aan de rand van het eiland worden delen van het terrein verlaagd. Daardoor kan meer rietruigte ontstaan. De vrijkomende grond wordt gebruikt om het maaiveld te egaliseren. Voor de noordse woelmuis worden ruigtestroken gereserveerd. Deze forse muis leeft bij voorkeur in moerasgebied. Omdat de noordse woelmuis zijn gangen net onder het maaiveld maakt, loopt hij de kans te worden vertrapt door vee.

Op de toegangsdam naar de Westplaat brengt Staatsbosbeheer een verlaging aan om te voorkomen dat andere muizen en ongewenste fauna het gebied makkelijk kunnen betreden. De noordse woelmuis is een goede zwemmer. Geschikte gebieden bereikt hij vaak als eerste.

Mangroves in het Haringvliet?

Hoe zorg je nou dat het Haringvliet een plek wordt waar mens, natuur en economie elkaar versterken? Zeven studententeams gingen de uitdaging aan om met de partners van dit Droomfonds mee te denken over het nóg aantrekkelijker maken van het Haringvliet. De studenten zijn afkomstig van vijf verschillende opleidingen (business & management, climate studies, ruimtelijke ordening, landscape management, environmental sciences).

Op 19 september konden de studenten er ter plekke kijken, met experts praten en hun eerste ideeën toetsen. Er werd een bezoek gebracht aan de Haringvlietsluizen, er was een excursie door de Kwade Hoek en een spectaculaire boottocht op het Haringvliet. Er werden knelpunten aangekaart en uitdagingen genoemd. Zoals de bereikbaarheid (met OV vanuit Rotterdam niet zo best), de slechte connectie van het Haringvliet met het achterland, de wens om vanuit een hoog punt het gebied te kunnen overzien, de vraag om een breder publiek te bereiken, enzovoort.

De creativiteit begon al aardig te borrelen. Zou je de sfeer van een mangrovebos kunnen creëren? Of een kabelbaan aanleggen over het water? Een soort Scheveningen aan het Haringvliet? Flamingo's als boegbeeld? Of toch liever zeehonden?

In oktober werken de studenten hun plannen verder uit.

Ervaringen met de bever bij het Haringvliet door Gerrit Hijbeek

Dit jaar (2017) ben ik een beetje gebiologeerd door de bever. Hij woonde namelijk 'om de hoek' in Hellevoetsluis, in de Heliushaven. Niet dat ik hem vaak zag, sterker nog: helemaal niet. Maar overal waren (knaag-)sporen, van gestripte eerstejaars takjes tot hele bomen die geveld waren. Het niet-zien werd wel een obsessie, menig schemerig uurtje heb ik aan de waterkant doorgebracht, maar helaas. Een valcamera werd ingezet en gelukkig: die verzachtte het leed enigszins. Een paar keer heb ik hem op de foto gekregen, ook nog in de winter, met een tak slepend naar een hol!

Bever

De meeste natuurliefhebbers hebben wel een topic waar ze zich graag mee bezighouden. In mijn kinderjaren was dat de fuut. Magistraal beestje vond ik dat: de kleuren, de vorm, de rankheid, het onvoorspelbare, het geheimzinnige onder-water-gedoe. En dan dat gedartel van de jongen eromheen en op de rug van de ouders, fantastisch ! Je kijkt in natuurboekjes en hoopt dat andere fenomenale dieren op je pad komen, zoals bijvoorbeeld de ijsvogel en de zeearend. Een tijd lijken ze onbereikbaar, maar opeens verschijnen ze ergens op je netvlies! Zo ook met de bever, een onbereikbaar wezen leek het, nog veel geheimzinniger dan de fuut. In de Biesbosch werd hij in 1988 weer uitgezet en langzaam maar zeker kwamen er meer. In 2011 mocht ik een eerste ontmoeting hebben, paradoxaal een bijna 'on-natuurlijke' belevenis, maar heus waar. En nu heeft hij zich tot aan de Haringvlietdam verspreid en behoren ontmoetingen tot de mogelijkheden, zij het meestal toevallig. Elk wilgenbosje is een potentiële beverplek, in ieder geval een plek om zijn knaagsporen te vinden.

De bever is met een lichaamslengte van 70-100 cm het grootste knaagdier van Europa. De staart is 25-37cm lang en hij kan wel meer dan 30 kg zwaar worden. De eerste twee jaar mag hij nog bij zijn ouders en zijn jongere broertjes en zusjes verblijven, daarna moet hij vertrekken en een geschikt voedsel- en voortplantingsgebied zien te vinden. Eerst zullen dat kleine overnachtingsplekken zijn, vlakbij de waterkant in een 'nest' van riet en andere moerasplanten. Maar als hij zich ergens gaat vestigen, zal dat een onderwatergang naar een droog hol boven de waterspiegel worden of een kleine burcht van takken. Vindt hij een partner, dan zal de burcht steeds groter worden, tot wel zo'n acht meter breed en twee meter hoog. En die zijn ook bij het Haringvliet aanwezig!

Hoe het bij mij precies in jaartallen zit weet ik niet goed, daarom zal ik maar wat belevenissen op locatie proberen te beschrijven.

Je hoorde wel over bever-territoria op Tiengemeten en de Korendijkse Slikken, maar eigenlijk was de bever-verwachting naar het westen toe wat getemperd, tot ik met een IVN-excursie in de Rhoonse grienden een mannetje middenin de hoofdkreek zag dobberen, magnifiek. Je hoorde ook over toevallige waarnemingen langs het Spui tot in het Brielse Meer en Ouddorp toe. Dat maakte me alleen maar nieuwsgieriger.

In de lente van 2016 deed ik in de Beningen-west voor Natuurmonumenten en -SOVON een proefbroedvogeltelling. Op zichzelf heel nuttig en leuk, maar het meest was ik onder de indruk van de kolossale knaagsporen van de bever. Bij de eerstvolgende officiële (vogel-)telling was het gelijk raak. Het zien van zingende Cetti's-zangers was een leuke ervaring, maar de bever spande de kroon. Een geweldige plons deed me denken dat er een koe in het water was gevallen, maar een kijkje in een kreek confronteerde me met een mannetjesbever die zijn staart hevig op en neer op het water sloeg. Zijn doordringende blik beroerde me nog meer ... daar kan geen BBC-documentaire tegenop !

Een andere bever zwom onder water weg (een drachtig vrouwtje?), maar het mannetje bleef rond-dobberen en me nadrukkelijk aanstaren. Ik heb me toen maar verontschuldigd, dat ik ook maar 'een job' deed, en heb hem een grote familie toegewenst. Vanaf dat moment ben ik gericht naar beversporen gaan zoeken en overal om me heen (Hellevoetsluis-Vesting) sporen gevonden. Van de Veerhaven tot het Quackstrand bij de Haringvlietsluizen. Ook in de haven van Stellendam en aan de randen van de Scheelhoek zijn er vele sporen. Het zien van een bever blijft een onverwacht moment, vrijwel niet te plannen. Aan het Haringvliet heb ik ze eigenlijk alleen maar bij de Beningerslikken, Heliushaven-pier-oost en bij de Nieuwendijk-Tiendgorzen kunnen vastleggen (zie foto's).

Toekomst, met name na de Kieropening in 2018: ??

Als vanaf 2018 de Haringvlietsluizen eindelijk openblijven voor het zeewater wordt het spannend hoe ver de Bever westelijk zal blijven. Het zwaardere zoute water zal eerst nog onder het zoete oppervlaktewater blijven, maar wanneer en hoe zout/brak het overal wordt, is nog een praktijk-kwestie !

Veel Bever-waarnemingen gewenst, met een variatie op een vogelwaarneming (horen is scoren, zien is een tien): sporen tellen mee, maar zien is hoezee !

En dit verslagje is natuurlijk puur persoonlijk, grote kans dat anderen nog veel aan te vullen hebben. Als bijlage per gebiedje nog wat eerst gemelde waarnemingen. Hopelijk hebben we elkaar nu en later nog veel te vertellen ! Big-Five bij het Haringvliet vanaf 2018 ? Je kan denken aan: Bever, Ree, Zeehond, Bruinvis, Zeearend, Visarend, Steur, Snoekbaars, ...

Bever

Waarnemingen van de Bever of sporen bij het Haringvliet t/m 15 oktober 2017.

Voor zover ik het weet zijn dit sporen en plekken van de afgelopen jaren (met eerst bekende datum). Zelf gezien, via watersporters / vissers / waarneming.nl en ook nagevraagd bij SBB en NM. Een bever kan meerdere verblijfplaatsen hebben (holen en burchten) dus dat zijn er waarschijnlijk meer dan het aantal territoria/paartjes. Op wn.nl kunnen eerdere waarnemingen ook onder embargo staan.

Haringvliet-noordoever, vanaf het oosten:

Hitserse Kade: eerste plek vanaf Biesbosch-HollandsDiep na de Haringvlietbrug, sporen?

Tiengemeten: 27-1-2012 BlankeSlikken, nu meerdere burchten (4)

Nieuwendijk, Tiendgorzen: 16-12-2012, nu burcht

Jachthaven DePut: 14-5-2012, nu burcht

KorendijkseSlikken: 17-1-2013, nu burcht (wn twijfel al 11-9-2005)

Spui-Goudswaard: 7-4-2011 ! Ook een verblijfplaats nog voor de haven.

BeningerSlikken: 2-5-2013, in 2016 iig een hol/burcht

Hellevoetsluis-StruijtseZeedijk: 28-4-2015

Veerhaven: 4-7-2017, een hol met 2 jongen

Heliushaven-oost: 25-10-2016, een winterhol

Heliushaven-west: 20-05-2015, lente/zomer een hol met 2 jongen

Quackgors: 29-01-2006 (Beverrat ?) en 2015/16 een burcht

Quackduintjes: 8-3-2016, sporen tot het strand voor de sluizen.

Opn: bij de N-497 naar N-57 is 2-1-2015 een doodgereden Bever gevonden.

Haringvliet-zuidoever, vanaf het oosten:

Ventjagersplaten: 15-9-2004, nog geen burcht gevonden (zuidkant dam, Hellegatsplaten: 14-12-2013)

BommelseGorzen, tussen DenBommel en Stad ahHaringvliet: 11-3-2017, via wn.nl, bewoners

zagen al eerder sporen. Ook zouden er volgens SBB wel 2 burchten zijn.

Middelharnis-haven-oost: knaagsporen bij strandje van 2016 (St.Ark), is verder een tamelijk stenige oever, en waarnemingen kunnen onder embargo staan.

Middelharnis-Meneerscheplaat: div.knaagsporen okt17, al jaartje oud, er kan goed een verblijfplaats zijn.

Westplaat-buitengronden: dammetjes en lagere begroeiing, volgens SBB geen burcht.

Dirkslandse Sas: 9-12-2016, net voorbij de sluisdeur

Scheelhoek: volgens NM regelmatig Bevers, maar geen burcht

Stellendam-jachthaven: 10-1-2017, en net oostelijk vd jachthaven (rand Scheelhoek) een aantal bomen helemaal om.

Zuiderdiep-Havenhoofd: knaagsporen, volgens NM geen burcht.

Ouddorp: is al een Bever lopend door het centrum gezien, maar de omringende (buiten)wateren zijn zout,

verder geen vestigingen.

Noordelijke Randgebieden:

Spui-NieuwBeijerland: 28-12-2014, zwemmend

Spui-OudBeijerland: 29-11-2011, zwemmend

Bernisse(Zuidland-Heenvliet): 21-9-2013 sporen, worden regelmatig bevers gezien, burcht bij Abbenbroek ?

BrielseMeer: 5-8-216, zwemmend

RhoonseGrienden (OudeMaas-noord):

12-11-2011: knaagsporen, daarna minstens 2 burchten (25-4-1998 misschien al eerste sporen)

Nog verder:

In *Belgie* is hij al tot voorbij Gent gekomen. In Frankrijk zitten ze langs de Seine en de Loire. De bever moet verder niet en vooral daar verward worden met de beverrat (ronde staart en wittige snorharen), die een exoot uit Zuid-Amerika is en met zijn gegrave een gevaar kan zijn voor dijken.

Gerrit Hijbeek, Westkade 15, 3221AV Hellevoetsluis.

ger.ren@ziggo.nl , 06-22241294 / 0181-413984

Met dank aan de diverse boswachters, natuurgidsen en andere natuurfanaten !

